

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **M. T.**, bývajúceho vo S., zastúpeného N., konateľ – advokát, P., proti odporkyňi **P. T.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. M. H., advokátom v B., **o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloleťmu dieťaťu J. A. T., nar. X.**, zastúpenému kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, odbor sociálnych vecí a rodiny, Moyzesova 2, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 9 P 16/2011, o dovolaní odporkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. júla 2013 sp. zn. 11 CoP 343/2013, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. júla 2013 sp. zn. 11 CoP 343/2013 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Pezinok rozsudkom z 20. marca 2013 č.k. 9 P 16/2011-242 rozviedol manželstvo navrhovateľa M. T., nar. X. a odporkyne P. T., rod. F., nar. X., uzavreté dňa X., zapísané v knihe manželstiev matričného úradu B., zväzok X., ročník X., strana X., poradové číslo X.. Maloleté dieťa J. A. T., nar. X. zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti otca. Vyslovil, že obaja rodičia sú oprávnení maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok. Matke P. T., nar. X. uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého J. A. T., nar. X. sumou 100 € mesačne vždy k 15. dňu v mesiaci vopred k rukám otca, počnúc právoplatnosťou výroku o rozvode manželstva. Vyslovil, že matka je oprávnená stretávať sa s maloletým J. A. T., nar. X. nasledovne : v každom kalendárnom roku vždy v 4., 8., 12., 16., 20., 24., 38., 42., 46. a 50. kalendárnom týždni v čase od pondelka príslušného kalendárneho týždňa od 9.00 hod. do nedele toho istého kalendárneho týždňa do 18.00 hod., v každom kalendárnom roku v čase od pondelka v 28. kalendárnom týždni od 9.00 hod. do nedele v 29. kalendárnom týždni do 18.00 hod. a od pondelka v 32. kalendárnom týždni od 9.00 hod. do nedele v 34. kalendárnom týždni do 18.00 hod., v nepárnom kalendárnom

roku v čase od 22.12. od 9.00 hod. do 29.12. do 18.00 hod. a v párnom kalendárnom roku v čase od 30.12. od 9.00 hod. do 6.1. nasledujúceho kalendárneho roka do 18.00 hod. Určil, že matka si maloleté dieťa v čase určujúcim začiatok styku prevezme v mieste bydliska otca a v čase určujúcim koniec styku ho na tom istom mieste otcovi odovzdá. Vyslovil, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania.

Krajský súd v Bratislave odvolanie odporkyne odmietol uznesením z 30. júla 2013 sp. zn. 11 CoP 343/2013 a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 218 ods. 1 písm.a/ O.s.p. a síce, že odvolanie bolo odporkyňou podané oneskorene. Odvolanie bolo podané elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu 26. apríla 2013. Z dikcie ustanovenia § 42 ods. 1 O.s.p. podanie bolo potrebné doplniť 29. apríla 2013. Podanie bolo doplnené 2. mája 2013. Odvolací súd na elektronické podanie neprihliadal, pretože nebolo doplnené v lehote stanovenej zákonom. Uviedol, že elektronicky podané podanie má byť doplnené najneskôr do troch dní, čo znamená, že nie je rozhodujúci deň, v ktorom bolo doplnenie odvolania podané na orgáne (na pošte), ktorý má povinnosť doručiť súdu, je rozhodujúci deň, kedy podanie došlo na súd. Doplnenie elektronického podania prišlo na súd 2. mája 2013, po uplynutí trojdňovej lehoty, ktorá skončila 29. apríla 2013. Odvolanie je potrebné považovať za podanie vo veci samej, keďže smeruje proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa vo veci samej. Odvolanie podané odporkyňou 2. mája 2013 bolo podané po zákonom stanovenej lehote a preto ho podľa ustanovenia § 218 ods. 1 písm.a/ O.s.p. odmietol.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie odporkyňa, ktorá navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietala, že napadnutým uznesením jej bola odňatá možnosť konania pred súdom, čím je na jej strane daný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. Uviedla, že nesúhlasí s výkladom ustanovenia § 42 ods. 1 O.s.p. odvolacím súdom. Lehota na doplnenie elektronického podania je lehota procesná a preto je v zmysle ustanovenia § 57 ods. 3 O.s.p. postačujúce v tejto lehote odovzdať podanie orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť. Poukázala na to, že Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 22.11.2012 sp. zn. 5 Cdo 253/2012 jednoznačne konštatoval správnosť postupu jej právneho zástupcu, keď elektronicky podané odvolanie doplnil do troch dní podaním na pošte.

Navrhovateľ navrhol, aby dovolací súd dovolanie odporkyne zamietol.

Kolízny opatrovník sa k dovolaniu odporkyne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm.a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm.b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa doslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým odmietol odvolanie odporkyne pre oneskorenosť podania odvolania (§ 218 ods. 1 písm.a/ O.s.p.), dovolanie proti nemu nie je prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo

uznesení), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existencia niektorej z vyššie uvedených väd však dovolacím súdom nebola v konaní zistená.

So zreteľom na dovolateľkou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm.f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Odporkyňa namietala, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo tým, že odvolací súd nesprávne konštatoval oneskorenosť jej podania, keď odvolací súd mal za to, že elektronicky podané odvolanie malo byť doplnené v trojdňovej lehote tak, že podanie malo byť najneskôr do troch dní doručené fyzicky a nestačilo ho podať na pošte.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m.m. I. ÚS 22/03).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

K odňatiu možnosti dovolateľky pred súdom konať a k porušeniu práva na spravodlivý proces malo podľa jej názoru dôjsť tým, že odvolací súd sa nezaoberal odvolaním odporkyne napriek tomu, že bolo doručené v lehote na podanie odvolania a odmietol jej odvolanie pre oneskorenosť (§ 218 ods. 1 písm.a/ O.s.p.).

Z ustanovenia § 204 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

Podľa § 57 ods. 1 O.s.p. do plynutia lehoty sa nezapočítava deň, keď došlo k skutočnosti, určujúcej začiatok lehoty.

Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov končia sa uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď došlo k skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak konanie lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň (§ 57 ods. 2 O.s.p.).

Lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť (§ 57 ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 42 ods. 1 O.s.p., podanie možno urobiť písomne, ústne do zápisnice, elektronickými prostriedkami alebo telefaxom. Podanie obsahujúce návrh vo veci samej alebo návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré bolo urobené elektronickými prostriedkami, treba doplniť písomne alebo ústne do zápisnice najneskôr do troch dní; podanie, ktoré bolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom, doplniť netreba. Podanie urobené telefaxom treba doplniť najneskôr do troch dní predložením jeho originálu. Na podania, ktoré neboli v tejto lehote doplnené, sa neprihliada.

Z citovaného ustanovenia je zrejmé, že na podanie obsahujúce návrh vo veci samej, akým odvolanie voči rozsudku súdu prvého stupňa je, ktoré bolo urobené elektronickými prostriedkami a ktoré nebolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom, sa prihliadne a má rovnaké právne účinky ako riadne podanie, a to už od času jeho urobenia. Predpokladom vzniku takýchto účinkov je doplnenie takého podania písomne alebo ústne do zápisnice najneskôr do troch dní.

V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo právnomu zástupcovi odporkyne doručené 11. apríla 2013 (štvrtok). Lehota na podanie odvolania jej preto začala plynúť 12. apríla 2013 (piatok) a uplynula 26. apríla 2013 (piatok). Odporkyňa, prostredníctvom svojho právneho zástupcu, podala odvolanie elektronickým prostriedkom (e-mailom) bez zaručeného elektronického podpisu 26. apríla 2013 (č.l. 254 spisu), teda v posledný deň odvolacej lehoty podľa § 204 ods. 1 O.s.p. Trojdňová lehota na doplnenie podania (odvolania) začala odporkyňi plynúť 27. apríla 2013 a posledným dňom lehoty bol pondelok 29. apríla 2013. V tento deň doplnila svoje písomné podanie (odvolanie) dané pošte na prepravu 29. apríla 2013 (č.l. 261 spisu). Doplnenie elektronického podania

bolo preto podané včas, v zákonom stanovenej lehote. Námiетка dovolateľky o existencii vady v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. v odvolacom konaní je preto dôvodná. Nie je preto rozhodujúci deň, kedy prišlo podanie na súd, ale že v danej veci bolo rozhodujúce, že doplnenie elektronického podania bolo podané na orgáne (na pošte) včas, ktorý má povinnosť podanie doručiť súdu (rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Cdo 253/2012).

Možno zhrnúť, že trojdňová lehota na doplnenie podania urobeného elektronickými prostriedkami (§ 42 ods. 1 O.s.p.) je lehotou procesnou. Pre jej počítanie, plynutie a zachovanie platia ustanovenia § 55 a § 57 O.s.p.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu trpí existenciou vady v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. a teda dovolateľke postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Rozhodnutie vykazujúce takúto vadu, nemožno podľa právneho názoru odvolacieho súdu považovať za správne, a preto ho treba vždy zrušiť.

Preto z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. februára 2014

JUDr. Martin Vladik, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová